

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ త్ర్యశీతితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్ర్యశీతితమః సర్గః ॥

భరతస్య వనయాత్రా శృంగవేరపురే రాత్రివాసశ్చ

తతః సముత్థితః కల్యమాస్థాయ స్యందనోత్తమం ।

ప్రయయౌ భరతః శీఘ్రం రామదర్శనకామ్యయా ॥ 2.83.1 ॥

అగ్రతః ప్రయయుస్తస్య సర్వే మంత్రిపురోహితాః ।

అధిరుహ్య హయైర్యుక్తాన్ రథాన్ సూర్యరథోపమాన్ ॥ 2.83.2 ॥

నవనాగసహస్రాణి కల్పితాని యథావిధి ।

అన్వయుర్భరతం యాంతమిక్ష్వాకుకులనందనం ॥ 2.83.3 ॥

షష్ఠీ రథసహస్రాణి ధన్వినో వివిధాయుధాః ।

అన్వయుర్భరతం యాంతం రాజపుత్రం యశస్వినం ॥ 2.83.4 ॥

శతం సహస్రాణ్యశ్వానాం సమారూఢాని రాఘవం ।

అన్వయుర్భరతం యాంతం రాజపుత్రం యశస్వినం ॥ 2.83.5 ॥

క్షైకేయీ చ సుమిత్రా చ కౌసల్యా చ యశస్వినీ ।

రామానయనసంతుష్టా యయుర్యానేన భాస్వతా ॥ 2.83.6 ॥

ప్రయాతాశ్చార్ద్యసంఘాతా రామం ద్రష్టుం సలక్ష్మణం ।

తస్యైవ చ కథాశ్చిత్రాః కుర్వాణా హృష్టమానసాః ॥ 2.83.7 ॥

మేఘశ్యామం మహాబాహుం స్థిరసత్త్వం దృఢవ్రతం ।

కదా ద్రక్ష్యామహే రామం జగతః శోకనాశనం ॥ 2.83.8 ॥

దృష్ట ఏవ హి నః శోకమపనేష్యతి రాఘవః |
తమః సర్వస్య లోకస్య సముద్యన్నివ భాస్కరః || 2.83.9 ||

ఇత్యేవం కథయంతస్తే సంప్రహృష్టాః కథాః శుభాః |
పరిష్వజానాశ్చాన్యోన్యం యయుర్నాగరికాస్తదా || 2.83.10 ||

యే చ తత్రాపరే సర్వే సమ్మతా యే చ నైగమాః |
రామం ప్రతియయుర్హృష్టాః సర్వాః ప్రకృతయః శుభాః || 2.83.11 ||

మణికారాశ్చ యే కేచిత్ కుంభకారాశ్చ శోభనాః |
సూత్రకర్మవిశేషజ్ఞా యే చ శస్త్రోపజీవినః || 2.83.12 ||

మాయూరకాః క్రాకచికా వేధకా రోచకాస్తథా |
దంతకారాః సుధాకారా యే చ గంధోపజీవినః || 2.83.13 ||

సువర్ణకారాః ప్రఖ్యాతాస్తథా కంబలకారకాః |
స్నాపకోష్ఠోదకా వైద్యా ధూపకాః శౌండికాస్తథా || 2.83.14 ||

రజకాస్తున్నవాయాశ్చ గ్రామఘోషమహత్తరాః |
శైలూషాశ్చ సహ స్త్రీభిర్యాంతి కైవర్తకాస్తథా || 2.83.15 ||

సమాహితా వేదవిదో బ్రాహ్మణా వృత్తసమ్మతాః |
గోరథైర్భరతం యాంతమనుజగ్ముః సహస్రశః || 2.83.16 ||

సువేషాః శుద్ధవసనాస్తామ్రమృష్టానులేపినః |
సర్వే తే వివిధైర్యావైః శనైర్భరతమన్వయుః || 2.83.17 ||

ప్రహృష్టముదితా సేనా సాన్వయాత్ కైకయాసుతం |
బ్రాతురానయనే యాతం భరతం భ్రాతృవత్సలం || 2.83.18 ||

తే గత్వా దూరమధ్వానం రథయానాశ్వకుంజరైః |
సమాసేదుస్తతో గంగాం శృంగవేరపురం ప్రతి || 2.83.19 ||

యత్ర రామసఖా వీరో గుహో జ్ఞాతిగణైర్వృతః |
నివసత్యప్రమాదేన దేశం తం పరిపాలయన్ || 2.83.20 ||

ఉపేత్య తీరం గంగాయాశ్చక్రవాకైరలంకృతం |
వ్యవతిష్ఠత సా సేనా భరతస్యానుయాయినీ || 2.83.21 ||

నిరీక్ష్యానుత్థితాం సేనాం తాం చ గంగాం శివోదకాం |
భరతః సచివాన్ సర్వానబ్రవీద్ వాక్యకోవిదః || 2.83.22 ||

నివేశయత మే సైన్యమభిప్రాయేణ సర్వతః |
విశ్రాంతాః ప్రతరిష్యామః శ్వ ఇమాం సాగరంగమాం || 2.83.23 ||

దాతుం చ తావదిచ్ఛామి స్వర్గతస్య మహీపతేః |
భేర్ధ్వదేహనిమిత్తార్థమవతీర్యోదకం నదీం || 2.83.24 ||

తస్యైవం బ్రువతోఽమాత్యాస్తథేత్యుక్త్వా సమాహితాః |
న్యవేశయంతాంశ్చందేన స్వేన స్వేన పృథక్ పృథక్ || 2.83.25 ||

నివేశ్య గంగామను తాం మహానదీం
చమూం విధానైః పరిబర్హశోభినీం |
ఉవాస రామస్య తదా మహాత్మనో
విచింతమానో భరతో నివర్తనం || 2.83.26 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే త్ర్యశీతితమః సర్గః ||